

Redactie: museumcourant@edahmuseum.nl

Van de bestuurstafel...

Omdat er op onze huidige locatie nieuwbouw komt, waren we met de eigenaar van het pand overeengekomen medio 2017 met onze activiteiten te stoppen. Eind 2016 heeft hij ons laten weten, dat de bouwactiviteiten lichtelijk vertraagd zijn en dat we daarom het gehele jaar 2017 nog geopend mogen zijn als EDAH-Museum. Uiteraard zijn wij hier zeer verheugd over. Dit goede nieuws hebben we natuurlijk onmiddellijk aan onze relaties laten weten. Dit leidde snel weer tot veel nieuwe afspraken.

Op initiatief van de Gemeente Helmond wordt er op dit moment door een derde partij een zogenaamde realiteitstoets uitgevoerd om de kansen/problemen, mogelijkheden/onmogelijkheden en voorwaarden om het EDAH-Museum om te bouwen tot een Nationaal

Levensmiddelen Museum te onderzoeken. Zodra de uitkomsten van dit onderzoek bekend zijn zal de Gemeente Helmond nadere beslissingen nemen. Wij zullen u dan zo spoedig mogelijk van de verdere ontwikkelingen op de hoogte brengen.

Naast de zorgen die we hebben in verband met onze toekomst is er dit jaar ook wat te vieren: **Op 31 mei 1917 is de NV EDAH opgericht.** Natuurlijk willen we, kunnen we en mogen we dit 'heuglijke feit' niet zo maar voorbij laten gaan. Met een aantal oud medewerkers van de reclame-afdeling van EDAH zijn we druk doende om hier een echt feest van te maken. Tijdens dit feest zal 100 jaar NV EDAH centraal staan, al zullen de zorgen van ons museum over de toekomst zeker ook aan de orde komen.

BLIK op onE/ndig

De winkels liggen deze dagen weer boordevol chocolade-eitjes, paashazen en gekleurde eieren. Maar waarom zijn eieren en Pasen nu met elkaar verbonden?

Bij de invoering van de vastentijd verbood de rooms-katholieke kerk het eten van eieren tussen Aswoensdag en Pasen. Eieren werden pas met Pasen opgegeten, de oudste eieren werden versierd. De eerste massieve chocolade eitjes werden al in de 18e eeuw gegeten. Na de uitvinding van het cacaopoeder in 1828 werden de eerste holle chocolade eitjes geproduceerd en konden er vullingen gemaakt worden. Dit paste weer in de traditie van het vullen van nepeieren. Eetbare haasjes van deeg en suiker werden rond 1800 in Duitsland gemaakt, later werden deze van chocolade. Net als de Kerstman was de paashaas de bringer van verrassingen voor kinderen die het hele jaar braaf waren geweest. In het EDAH-Museum zijn diverse vormen te zien waarmee bakkers vroeger op een ambachtelijke wijze paaseieren maakten. De vormen op de foto's zijn van Miel Steegmans die een bakkerij had in de Beelsstraat in Helmond. Naast deze vorm staat het complete interieur van de bakkerij in ons museum.

www.edahmuseum.nl

Door de redactie

Verhaal van de Knaal & de EDAH-dames

Met tien uitverkochte voorstellingen in Theater Speelhuis was de Helmondse musical Verhaal van de Knaal rond de jaarwisseling een groot succes. Ook EDAH speelde een belangrijke rol in de ode aan de Helmondse waterweg.

Op Tweede Kerstdag 2016, twee jaar na voorganger Berry, de musical, ging in Theater Speelhuis Verhaal van de Knaal in première. Opnieuw bracht Stichting De Helmondse Musical een verhaal boordevol Helmondse iconen, humor én dialect.

De Helmondse brugwachter Hein Brugmans klopt aan bij de hemelpoort, maar wordt teruggestuurd. Op aarde blikt hij terug op zijn leven en stad. Hierbij krijgt hij hulp van overleden prominente Helmonders zoals de familie Wesselman, Nancy Dankers en Toos den Bok. Zij tonen hem scènes uit

scène over EDAH begon ermee dat de bedrijfsleider binnenkomt met een belangrijke mededeling: de EDAH-winkels gaan sluiten. Verbijstering bij het

***Wat een verrassing:
het hele podium was aangekleed
als een EDAH-winkel***

personeel. De bedrijfsleider sommeert iedereen aan het werk te gaan en de schouders er onder te

het verleden van de stad, zoals het graven van het kanaal en het bouwen van de luchtbrug. Zo leert Brugmans stukje bij beetje het Verhaal van de Knaal kennen. In het verhaal is een belangrijke rol weggelegd voor de teloorgang van EDAH. De dames Ebben, Dames, Aukes en Hettema – echtgenotes van de grondleggers van het kruideniersbedrijf - komen voorbij met elk een EDAH-kopje koffie in de hand. Als de EDAH winkels sluiten, slaan de dames het vanuit de hemel gade.

Twee vrijwilligsters van het EDAH-Museum waren aanwezig bij de voorstelling en herkenden veel van vroeger. José Mollemans: “De

zetten tot de sluiting. Henny Verhorevoort-Duijvelaar is vooral ook te spreken over het decor: “Na de pauze ging het doek open en... wat een verrassing; het hele podium was aangekleed als een EDAH-winkel met vele kartonnen dozen beplakt met grote etiketten met de naam EDAH erop. Zo waren er ook muurstellingen en kassa's opgesteld. Verkoopsters en caissières bevolkten het podium in originele EDAH-kleding. Er liepen klanten rond met EDAH-mandjes en -tassen om hun boodschappen te komen halen. De hele sketch duurde zeker 20 minuten. Ik heb er ademloos naar zitten kijken; het verveelde geen moment.”

www.edahmuseum.nl

Oostende 167 | Helmond (tussen Julianabrug en tankstation)

Tel. 06 - 41191491 | museumcourant@edahmuseum.nl

EDAH-Museum en vrijwilligers voortaan dementievriendelijk

Dementievriendelijk? Doe GOED!

In de weekberichten werd het al aangekondigd. Samen met de Stichting Alzheimer werd op maandag 30 januari jl. een training verzorgd met als doel ons kennis te laten maken met het begrip 'dementie'.

De training werd verzorgd door Ruud en Alice, beiden bekend met dementie zowel op professioneel gebied maar ook vanuit eigen ervaringen. Na de hartelijke ontvangst was er een voorstelronde waarin werd gevraagd wie er direct te maken heeft met dementie en wat de ervaringen hierin waren. Om dementie verder te verduidelijken werd er in de

Eén op de vijf mensen krijgt dementie

filmzaal een presentatie gegeven. Dementie is de naam voor een combinatie van symptomen (een syndroom), waarbij de hersenen informatie niet meer goed kunnen verwerken. Eén op de vijf mensen krijgt dementie. Het begint vaak met geheugenproblemen, er kunnen veranderingen optreden in gedrag en karakter. Uiteindelijk verliest iemand met dementie de regie over zijn eigen leven.

Praktijksituatie

Het laatste onderdeel van de training bestond uit het naspelen van een praktijksituatie. Hoe maak je nu in een paar simpele stappen beter contact als je een onbekende met dementie tegenkomt? Alice en Ruud speelden de situatie na van het kopen van een kaartje aan de EDAH-kassa. Ruud speel-

de een demente man die aan de kassa komt om een kaartje te kopen. Alice speelde hierop in door heel gehaast te reageren. Om op de situatie juist in te spelen is de methode GOED ontwikkeld. GOED staat voor: Geruststellen, Oogcontact maken, Even meedenken, Dankjewel. Reageer niet gehaast, maak rustig contact en stel de persoon op zijn/haar gemak. In een paar simpele stappen beter contact met een onbekende die dementie heeft. De training werd afgesloten met het uitreiken van een persoonlijk certificaat van deelname voor alle vrijwilligers. Het EDAH-Museum en de vrijwilligers mogen zich vanaf nu dementievriendelijk noemen. Dit zal ook kenbaar worden gemaakt met

een speciale sticker bij de ingang van het museum. Hiermee zijn wij dan ook het eerste museum in Nederland met de vermelding dementievriendelijk. www.samendementievriendelijk.nl www.alzheimer-nederland.nl

Even terug van weggeweest...

Ook de gemeente Helmond wil het taboe rondom dementie doorbreken en een dementie-vriendelijke gemeente worden. Zo is het Helmondse project 'Tijdloos' ontstaan. Een project van verschillende kunstvormen gekoppeld aan een maatschappelijk thema.

Acht mensen, met beginnende dementie, worden geportretteerd. Zij gaan terug in de tijd in beeld en verhaal. Men gaat op zoek naar het wensberoep van deze mensen en het uiteindelijke beroep wat zij hebben uitgeoefend.

Wat wilde de persoon vroeger worden en wat is het uiteindelijk geworden? Dit wordt in scène gezet en zo ontstaat een tweeluik. Deze portretten worden aangevuld met een stuk begeleidende tekst tot uiteindelijk een drieluik.

Inmiddels heeft de eerste foto-sessie plaatsgevonden met als locatie het EDAH-Museum. De Helmondse Bea de Haas-Bosma werd geportretteerd door de fotografen Stefan Knapen en Josefin Janssen van Fotoclub Helmond. Dit alles werd geleid

door Maartje Vos-Swinkels, projectleider van het project Tijdloos. 'Mensen met beginnende dementie op een positieve manier belichten', legt Maartje uit. Bea werkte drie jaar op het kantoor van EDAH

maar was liever stewardess geworden. Door haar te portretteren als een volwaardig stewardess, compleet in blauw mantelpakje, wordt deze droom toch een beetje werkelijkheid.

Om het portret van Bea compleet te maken werd haar levensverhaal

opgetekend door Sandra Polling van De Mijmerie. Uiteindelijk zal in de Cacaofabriek een eindexpositie worden georganiseerd waarbij alle acht portretten samen worden geëxposeerd.

Fotografie: Fotoclub Helmond

Codenaam: HM-PW-16

Het klinkt als een geheime spionage opdracht: HM-PW-16. Niets is minder waar, het is de naam die is gegeven aan bijzondere vondsten die binnenkort te zien zijn in het museum. Vanaf april zal in de Helmondzaal de tentoonstelling 'Zand erover' te zien zijn. Deze tentoonstelling is tot stand gekomen uit de samenwerking van het Erfgoedhuis Eindhoven en Helmond met het EDAH-Museum.

De tentoonstelling wordt ingericht rondom archeologische vondsten uit opgravingen aan de Parallelweg in Helmond in 2016. Dit verklaart de codenaam HM-PW-16. Op de gemeentegrens tussen Helmond en Mierlo bevond zich begin vorige eeuw een vuilstort. Munsters Staalbouw had hier zijn

bedrijfshal totdat deze afbrandde en nu plaats maakt voor nieuwe woningen.

Twee maanden is hier afgegraven en men vond diverse gebruiksvoorwerpen. Deze voorwerpen zijn schoongemaakt en geïnventariseerd. Van glaswerk, bakeliet, (dierlijke) botresten tot een Duitse

militaire helm. De vondsten geven een kijk op het leven van toen. De meer dan duizend vondsten stammen uit de tijdsperiode van crisistijd en oorlog tot aan de bevrijding. Hier kunnen bijzondere verhalen uitgehaald worden. Verhalen die zullen worden toegelicht tijdens de tentoonstelling.

www.edahmuseum.nl

Oostende 167 | Helmond (tussen Julianabrug en tankstation)

Tel. 06 - 41191491 | museumcourant@edahmuseum.nl

Vrijwilligersportret: Fannie van der Linden

‘Ik ben geen typmiep’

Fannie van der Linden werkt sinds drie jaar bij het EDAH-Museum. In veertig jaar tijd is aan haar warme gevoelens voor de supermarkt weinig veranderd.

EDAH was haar eerste werkgever. Ze was nog geen zestien toen ze in 1977 van school ging. Aan de Europaweg was net een nieuw EDAH-filiaal geopend waar ze meteen aan de slag kon. De klanten wisten de winkel echter niet te vinden waardoor deze al na drie maanden zijn deuren sloot. Daarna werkte ze jarenlang bij Korti in Mierlo: van de kassa tot de kaasafdeling. Toen Kortie ermee stopte, kwam ze op de afdeling koek en snoep van een EDAH-filiaal in Nuenen terecht. Het tempo waarmee ze werkte waren ze daar niet gewend. “Ik laadde in mijn eentje in één middag een hele pallet in de

schappen.” Alles moest nog geprijsd worden met een prijstang. “Tadadadah klonk het. Ze dachten dat er een mitrailleur werd afgevuurd.” Ze werd op het matje geroepen door bedrijfsleider: “Zo werken wij hier niet. Doe maar rustiger aan.” Sinds 2012 is ze in de ziektewet. Tijdens een reunie van Kortie vroegen ze haar of ze al in het EDAH-Museum was geweest. Nee, en dat terwijl ze er tegenover woonde. Ze ging en voelde zich er direct thuis. “Het is vertrouwd. Ik herken veel dingen van vroeger. EDAH was toch mijn eerste werkgever. Als het zou kunnen zou ik er meteen

weer beginnen.” Als gastvrouw in het museum is ze, net als vroeger in de supermarkt, onder de mensen. “Ik ben geen typmiep.” Museumbezoekers verrast ze met haar soepele bediening van de oude Sweda-kassa. “Ik heb nog nooit een caissière gehad die de kassa 0.0 kan draaien”, zei haar vroegere baas tegen haar. Moderne kassa’s hebben volgens haar het vak van caissière veranderd. “Je hoeft niet meer te kunnen tellen. Het is bliep bliep bliep. In mijn tijd moesten caissières nog moeite doen: we kenden de prijzen van het hele assortiment én alle aanbiedingen uit ons hoofd.”

Door Anton Weterings (bron Wikipedia)

Van weldadig medicijn tot ongeëvenaarde opfrisser

KING pepermunt wordt van oudsher geproduceerd in de Tonnema fabriek in Sneek. Het merk bestaat sinds 1902. Tonnema maakte pepermunt voor diverse afnemers in verschillende kwaliteiten en smaken.

In 1922 werd het merk gedeponeerd: KING, de koning van de pepermunt. KING stond voor Kwaliteit In Niets Geëvenaard. Vanaf 1927 werden de rollen, de eerste jaren nog met de hand ‘ingewikkeld’. Aanvankelijk was pepermunt in trek als medicinale remedie bij kriebelhoest of droge mond. Er werd geadverteerd als ‘opwekkend en verkwikkend als een weldadig medicijn’. Men liet de kwaliteit controleren door het Laboratorium van dr. Paul Van Hamel Roos; Adviseurs voor Scheikundige en Hygiënische zaken. Door een wettelijk verbod verdween het predicaat ‘medicinaal’ van de verpakking. Wat bleef is het gezicht van dokter Van Hamel-Roos, nog steeds

afgebeeld op elke rol. Het recept voor de KING Pepermunt is uiterst geheim. Wel kan vermeld worden dat de pepermuntjes nog altijd volgens origineel recept gemaakt worden en dat de smaak nooit is veranderd. Een 100% natuurproduct, zonder chemische kleur- en smaakstoffen. Na het opsturen van een aantal wikkels kreeg men gratis de KING atlas. De Nederlandse zanger Stef Bos heeft zelfs een lied geschreven over KING pepermunt. Het ‘pepermuntlied’ speelt in op het veelvuldig gebruik van pepermunt in protestantse kerkdiensten. In het museum is het brede spectrum van snoep te zien dat door de Sneeker Tonnema fabriek werd geproduceerd.

Uit het gastenboek...

“ GEWELDIG, SUPER LEUK!!!
OOK GRAPPIG BEDACHT
MET DIE SPEURTOCHT. ”

“ Hartelijk dank voor de gezellige 2de
kerstdag. Wij hebben genoten (jong en
oud). Enthousiaste medewerkers. ”

“ Leuke herinneringen opgehaald.
Fam. Beekwilden v/d Bosch - Asten/Someren. ”

“ Opa zegt "Schitterend"
Oma zegt "Heel gezellig"
Jesse zegt "Heel leuk"
Dankje wel. ”

“ Wat een mooi museum,
terug naar toen met veel
bijzondere info van Gerard. ”

“ Erg mooi museum, niet verwacht,
succes verder met nieuwe locatie. ”

“ Wij vonden het heel erg leuk. En Tess
vond de mensen erg aardig, leuke speurtocht.
Tess en Opa en Oma. ”

Redactie:

Berbel van Duppen
Henk Meerwijk
Freke Sens

Aan deze uitgave werkten mee:

Fannie van der Linden
José Mollemans
Tonny Raaijmakers
Henny Verhorevoort-Duijvelaar
Anton Weterings

De redactie ontvangt graag Interessante weetjes,
verhalen en anekdotes die we kunnen plaatsen in de
volgende courant.

Graag mailen naar museumcourant@edahmuseum.nl.

www.edahmuseum.nl

Oostende 167 | Helmond (tussen Julianabrug en tankstation)

Tel. 06 - 41191491 | museumcourant@edahmuseum.nl

